

Montfort: el valencià era *Nompot* (Cròn. Jaume I) arabitzat en *Nomfot* > *Monfot*: res a veure amb MONTE FORTE (potser pre-romà).

Montgai, V. supra *monjoia* i DECH III, 133, n. 14.

Montgat: més aviat pueril (potser NP, o pre-romà?).

Montgrony: la forma correcta, antiga, etimològica i encara usada en el país és *Mogrony*; *Montgrony* no és més que una alteració deguda als forasters.

Montmeló: és estrany que no rebutgi, i reculli, l'acudit fonèticament impossible de Griera; V. una etimologia probable a MELÓ II.

Montoi: impossible fon. en aquesta comarca.

Montornès: va a cercar massa lluny la seva exòtica etimologia: que vingui de TURONENSIS 'colonitzat o posseït per barons de Turena o de Tours' és a l'abast de la mà (l'accent del mall. *Montornes* és justificable per un recul normal en hispanoàrab).

Montpeller: no ens toca a nosaltres però escandalitza el menyspreu de la fonètica: en aquest sentit fóra natural MONS PESSULARIUS.

Mont-roi, grafia incorrecta per *Montroi*, pron. *mon-trói*, sens dubte sempre pronunciat així, amb *t* explosiva; fins admetent com a bona l'etimologia MONTEM RUBEUM, l'etimologia no s'ha d'imposar a la llengua viva (en tot cas és nom pre-català i això ho pot explicar tot).

Montsoliu: confusió de *Monsolí* amb *Montsoriu* (d'aquell jo no he dit mai el que m'atribueix, vegeu E. T. C. I, 49, n. 64).

Montuiri, la tenaç resistència d'erudits locals a admetre la clara etim. de *Montuiri* com a MONTORIUM conegut abreujament de PROMONTORIUM (E. T. C. II, 232), i de *Santuiri/Santuieri* com a SANCTUARIUM, ve d'ignorància de la fonètica mossàrab i aràbiga vulgar: no ens vaga ara de detallar els *Montoire*, *Montorge*, francesos etc. (cat. *Montorro*) ja tan ben estudiats per Aebischer, *ARom.* xiv, 237ss.

Montasi, V. *munt Monte*, *montea*, *monteia*, *montepio*, *monter(a)*, V. *munt Monterilla*, castellanisme portuari mallorquí *Montornar*, V. *mantornar* (MA)

MONUMENT, de l'etimologia del mot i de la seva variant *moniment* ja s'ha dit l'essencial a AMONESTAR (vol. I, 287b3-14). Suplementem ací sobretot per a la variant *moniment*. Amb raó va rebutjar Par (*RFE* xvi, 407), el supòsit de Fouché que fos deguda a un occitanisme amb *ü* > *i*, retraient-li que *monimentum* i amb ultracorrecció *munimentum* ja figuren en inscripcions romanes de Tarragona (*CIL*, 6298, 6338, i Carnoy, *Le Latin d'Esp.*), variant deguda a una alternança fonètica del llatí arcaic; d'aquí també logud. ant. *morimentu* (amb dissim.) (Ss. XII-XIII), també *munimentu* i avui *murimentu*, amb el sentit de 'tomba, sepultura', 'mausoleu' (MLWagner, *VRom.* tv, 264).

És justament amb aquest sentit que el trobem en català antic, i sovint: «Joseph ab Arimatia qués lo cors de J. Christ --- per so que'l soterràs en un *moniment* molt bell»; «L'Amat respòs: —Plora denant la creu, qui és mon *moniment*», Lluïl (*Do. Pu.*, Gili,

p. 29; *Blanq.*, *NCL* II, 152.24). «Lo prevere combrega: e significa com fon posat en lo *moniment*, que'l prevere no és sinó *moniment* ---», StVicentF (*Quar.*, 256.174; també 207.166); «aquelles persones qui's lunyen d'amor, per mortes són comptades en aquest setgle, e la fama d'aquelles no és digna de reconta-ment, sinó d'ésser soterrada en lo *moniment*», A. el Capellà (*De Amore*, p. 68); «Lo Redemptor / --- / quan ell sortí / resuscitat, / del vas trencat / e *moniment*, / com prestament / a ell plagués / tots ho sabés / tota la gent, / primerament / a dones, clar, / se volc mostrar», JRoig (*Spill*, 7865); «l'emperador, pus que viu la sua muller morta --- fou-la metre en un molt preciós *moniment*», *Filla de Contastí* (*NCL* XLVIII, 63). *Moniments* (trad. *arabe*) parlant de sepulcres, *Decam.* vi, § 9, 370.12.

És sabut que encara és vulgar modernament aquesta variant, aplicada al túmul simbòlic de l'església, al peu del qual preguen els fidels, en particular en les cerimònies solemnes (Setmana Santa etc.). Amb aquest valor és com el trobem en JoMartorell: a sol post del Dijous sant un cavaller de Rodes fora del castell assitiat pels turcs demana: «digau al senyor Mestre que-m faça obrir --- Una de les guaytes anà a la església e trobà lo Mestre qui stava prop del *moniment* dient ses hores», cap. 98, comprovat en l'ed. pri. (Ag. I, 278; *Riq.*, 223).

Monumental, *monumentalitat*, *monumentalitzar*, V. *amonestar* i *monument* *Monya*, *monyac*, *monyaco*, *monyeca*, *monyeco*, *monyecot*, *monyeguera*, *monyera*, *monyica*, *monyicot*, *monyicotada*, V. *monyó* *Monyigo*, V. *bony* i *monyó* *Monyiqueta* i *monyó*, V. *monyó*

MONYÓ, 'part que resta d'un membre amputat', mot germà del fr. *moignon* id. o 'branc escapçat, estarloc', oc. *monhon* 'monyó' i oc. *monb* 'obtús', cast. *muñón* 'monyó', bretó *mo(u)gn* 'manc', família d'origen pre-romà, probablement emparentada amb el grup format pel basc *mu(i)ño/muno/buno* 'turó', el castellà *moño*, *moña* 'rotllana de cabells, monyo, adorn dels cabells', port. *monete* id., cast. *muñeca* i port. *boneca* 'canell o puny de la mà', 'nina feta amb un bony de draps etc.', i en definitiva també el cat. *BONY* 'protuberància', 'turó de forma ampla', i la seva família. □ 1.ª doc.: mj. S. xiv; *esmonyonar* 1323.

«Dix la fiyla del rey: —Mon pare me vol pendra per muyler --- e diu que és enamorat de mi, especialment per la ba<1>lea de les mans; e yo am més perdre les mans que si perdia ma virginitat ne consentia tan gran peccat; per què-us dic --- que vosaltres me taylets les mans --- ligaren-li les mans --- e posà-les ela mateixa sobre el cep, e --- taylaren-li les mans; e tantost agren un ferre calt, axí com ela ho ac ordenat, e cogren-li los *monyons*»; en insistir el rei a casar-s'hi i pregar ella que hi renunciï, «Dix lo rey —Ma fila: no-m parlets d'axò, que no pot romandre per res—. Dix ela: —Pus no pot romandre per res, yo-us daré so per què vós hic sòts e de què sòts enemorat de mi --- veus aquí les mans, e veus assí los meus *monyons*—. E